

İra Tzourou : Yunan Parlamenterlerinin Azerbaycan Dostluğu

Posted on 07/10/2020

Yunan Parlamentosunun 78 adet Dostluk Grubu bulunuyor. Dostluk Gruplarının amacı, Avrupa, Amerika, Asya, Afrika ve Okyanusya'daki ülkelerin Parlamentoları ile işbirliğini güçlendirmek, Yunanistan'ın önemli uluslararası konulardaki pozisyonunu, ulusal davalarını ilerletmek ve uluslararası dostluğu güçlendirmek. Meclisin 23 üyesi Azerbaycan-Yunanistan Dostluk Grubu üyesi. Azerbaycan'ın Ermenistan'a saldırısından sonra başta kurulun başkan yardımcısı vazifesinde bulunan Nea Dimokratia partisi Atina milletvekili Boğdanos Konstandinos istifasını duyurdu. Ardından grubun 2 milletvekili sözlü olarak gruptan ayrılmak istediklerini Dışişleri Bakanlığına bildirdiler.

Grup son yıllarda Azerbaycan ile Yunanistanın ticari ilişkilerini yönetmekte aktif bir rol oynamış görünüyor. 1994-2004 yıllarında iki ülke arasında ticaret, sanayi, teknoloji, enerji, bilim, eğitim, kültür, ulaştırma alanında sözleşmeler imzalandı. Azerbaycan hükümeti ve Yunanistan arasında yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması, uluslararası oto taşımacılığı ve gümrük alanında karşılıklı yardımlarla ilgili sözleşmeler de grubun hazırlanmasına katkıda bulunduğu sözleşmeler arasında. Azerbaycan-Yunanistan ilişkilerinin şu anki durumunda ekonomik ilişkiler, bilhassa enerji ve diğer alanlarda işbirliği başarılı bir şekilde ilerlemektedir. Şubat 2009'da Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Karolos Papulias'ın katılımı ile Azerbaycan ve Yunanistan gelir ve emlak konusunda çifte vergilendirmenin önlenmesiyle ilgili sözleşme, hava ulaşımına ilişkin sözleşme, iletişim ve iletişim teknolojileri alanında işbirliğine yönelik sözleşme, Azerbaycan Cumhuriyeti Sanayi ve Enerji Bakanlığı ve Yunanistan Cumhuriyeti Kalkınma Bakanlığı arasında yeniden işlenen enerji kaynakları ve enerji verimliliği alanında sözleşme metni de imzalanmıştır.

Hal böyle iken patlak veren Azerbaycan-Ermenistan çatışmaları Yunan meclisinin dostluk grubuna sıkıntılı günler yaşatıyor. Kurulun Azerbaycan'a ziyaretleri sırasında üstün konukseverlik yaşamaları, Bakü'de VIP sıralarında Grand Prix yarışları izlemeleri, Yunanistan'da en önemli aileler arasında yer alan Vardinoyannis Ailesinin Azerbaycan ile olan yoğun ticari ilişkileri, Yunanistan Dışişlerinin milletvekillerinin gruptan istifa kararlarını onaylaması önünde büyük engel yaratmakta. Grup üyelerinin bunca yıldır Bakü ile olan ilişkilerde yaşadıkları yaz gecesi rüyası da istifaları zorlaştıran bir faktör olabilir.

Eylül 2020 itibarı ile iki ülke ilişkilerinin Türkiye ile Yunanistan arasında Doğu Akdeniz'de yaşanan gerginlik sonucu sarsılması, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in Türk tarafını destekleyici demeçleri, Yunanistan'a küçük bir hatırlatma oldu.

Aliyev Doğu Akdeniz'deki sondaj konuları dahil her konuda Türkiye'yi desteklediklerini, Ermenistan, Yunanistan ve Kıbrıs Rum Kesimi arasındaki askeri işbirliğinden de rahatsız olduklarını Yunanistan'a resmi açıklamalarında belirtmişti.

Azerbaycan'ın yeni Bakü Büyükelçisi Nikolaos Piperigou'nun 2 Eylül Çarşamba günü Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından kabulü son derece gergin bir atmosferde gerçekleşti.

Aliyev bazı konuların Azerbaycan-Yunanistan ilişkilerini kötü etkilediğini belirtti. İlişkileri kötü etkileyen nedenlerden birinin, Yunan enerji şirketi DESFA'nın satışıyla bağlantılı olduğunu ifade ederek, yaklaşık 6 yıl önce Azerbaycan Devlet Petrol Şirketinin (SOCAR) Yunan hükümetinin müracaatı üzerine DESFA'nın satış ihalesine katıldığını ve en iyi teklifi yaparak bu şirketi almaya hak kazandığını hatırlattı*. Bunun, Azerbaycan'ın gerçekleştirdiği Güney Gaz Koridoru'nun inşası açısından önemli olduğunu vurgulayan Aliyev, "Toplam tutarın yüzde 10'unu oluşturan 40 milyon euro avans ödedik. Bu para 2014-2018 yıllarında Yunan hükümetinde kaldı. Fakat maalesef önceki Yunan hükümeti (SYRIZA), SOCAR'ın bu hakkını kaybetmesi için her şeyi yaptı." dedi. Azerbaycan'ın Yunanistan Başbakanı Andonis

Samaras döneminde elde ettiği meşru haklardan mahrum kalmasının son dönemde iki ülke ilişkilerini ciddi şekilde etkilediğini, buna rağmen hükümetinin herhangi bir karşılık vermediğini, diplomatik adımlara baş vurmadıklarını da vurguladı. Mitsotakis hükümetinin, önceki hükümetin Azerbaycan'a karşı politikasını yeniden gözden geçireceğini umduğunu belirtti.

Azerbaycan cumhurbaşkanının net mesajı ardından Azerbaycan Dostluk Grubunun istifa krizi, anlaşılıyor ki Yunanistan Dışişlerinin başını ağrıtabilecek. Dostluk Grubunun meclisin her partisine mensup üyelerinden son iki gündür hiçbir haber alınmadı. Krizin nasıl evrileceği Yunanistan Dışişleri bakanlığının Azerbaycan ile diplomatik ve ticari ilişkiler adına alacağı karara bağlı. Gelişmeler Yunanistan'ın küçük Ermeni cemaati tarafından dikkatle izleniyor.

Gündem bu iken 7 Ekim sabahı Dağlık Karabağ'a yönelik terör eylemlerinin hazırlanmasında Yunan Devletinin "hoşgörüsüne" ilişkin suçlamalarda bulunan Azerbaycan'a Yunanistan Dışişleri Bakanlığında sert yanıt geldi.

Dışişleri Bakanlığı Yunanistan Azerbaycan Büyükelçisini sert bir nota ile uyarırken, Bakü Büyükelçisi Nikos Piperigos'u istişareler için Atina'ya çağırdı. Dışişleri Bakanlığında yapılan açıklamada, Azerbaycan hükümetinin, Dağlık Karabağ'da terör eylemlerine hazırlık konusunda Yunan devletinin hoşgörüsüne ilişkin iddiaları "tamamen gerçek dışı ve saldırgan" olarak nitelendirildi. Protesto metni ardından, Yunanistan'ın Azerbaycan büyükelçisi Nikos Piperigos, Dışişleri Bakanı Nikos Dendias'ın kararıyla istişareler için Atina'ya çağırıldı.

Bu gelişmelerin ardından Azerbaycan Yunanistan Dostluk Grubu üyeleri istifalarını hangi nedenden beklemede tutuyor? Yunanistan Ermeni cemaati merakla bu sorunun cevabını bekliyor.

Tzourou İra 7/Ekim/2020

* 2012 yılında Yunanistan DESFA işletmesinin % 66'sının satış ihalesinde Azerbaycan Socar şirketi, bağımsız denetçi değerlemesinin 70 milyon euro üzerinde olan 400 milyon euro teklif veren tek şirket idi. Ancak, Socar şirketi üçüncü bir ülkeden geldiğinden ve enerji altyapısı yöneticilerinin bağımsızlığı için Avrupa yönetmeliklerine göre sertifikalandırılmadığı için işlemin Avrupa Komisyonu tarafından onaylanmasında sorunlar yaşandı. İşbirliğinin tamamlanması için bir formül bulunamadı. DESFA tarafından üstlenilecek olan plana Avrupalı yöneticilerin girişi de söz konusu olmasına rağmen ihale kabul edilmedi. Sonuç olarak, Kasım 2016'nın sonunda Socar geri çekildi ve 2012 ihalesi kalıcı olarak battı.